

Številka 7, januar 2018

NAŠ UTRIP
OBČASNIK iz MOTNIKA

Cvetoča japonska kutina, Motnik, april 2017

Drage članice, spoštovani člani našega Podeželskega društva - Utrip pod lipo domačo, Motnik.

Leto 2017 je minilo, bilo je aktivno, opravili smo naše predvidene dogodke, udeležili smo se zanimivih izletov in izobraževanj, dosegli smo zastavljena pričakovanja. Vse dogodke preteklega leta v tej kroniki spremljajo tudi lepe fotografije. Gledamo naprej in prav je, da se držimo tistega, kar smo zapisali v ustanovnem dokumentu, tj., da ohranjamo s programi zastavljene cilje in se oziramo na v našem kraju že nekoč živo dogajanje in življenje. Pred in po občnem zboru društva se je v letu 2017 zvrstilo toliko dogodkov, kot smo jih planirali in kot nam je za nekatere želje tudi čas dopuščal. Posebej je treba omeniti ponovno dobro uspeli koncert ljudskih pevcev in godcev, ki je zdaj že dobil pravo mesto v našem okolju. Bili smo na lepem izletu na Gorenjsko, na Bled, obiskali dvorec Brdo in videli veliko zanimivega. Ponosni smo tudi na delo naše članice Jelke Lečnik, ki je v oktobru predstavila svojo drugo zgoščenko z naslovom »Beli lokvanji cvetijo«. Na zgoščenci so njene avtorske pesmi, vmes tudi prva, ki jo je napisala že leta 1962 in nosi naslov »Motnik je najlepši kraj«. Pa naš izlet v Logarsko je bil nadvse zanimiv, ogledali smo si muzej Potočke zijalke, prav do votline pa planiramo stopiti v letu 2018 in v skladu z novim letošnjim planom izletov.

Tudi v letu 2018 si želimo, da bi naše prireditve spremljalo čim več obiskovalcev, da bi prireditve in napovedane dogodke sprejemali z veseljem, se udeleževali izletov, se veselili z nami in bili ljudje dobre volje. Že v preteklosti se je izkazalo, da je za nastopajoče dober odziv publike velika nagrada in da se pravo veselje začne šele po uradnem delu. Vabim zato vse Motničane, vse ljudi dobre volje in posebej mlade, da se nam pridružijo tudi v pevski skupini v čim večjem številu in da skupaj s starejšimi spremljajo delovanje društva Utrip. Srečno in zdravo v letu 2018!

Ančka Podbevšek

Spoštovani člani, Motničani, spoštovani bralci!

Leto 2017 se je izteklo, zabeleženi so društveni dogodki in kronika preteklega leta je pred vami. V časopis sta tudi tokrat uvrščena podnaslova »Izbrskano iz spomina« in »Odstrte podobe«, kar bo zagotovo zanimivo prebrati in pogledati.

Motničani, zapišite svoje spomine na mladost in na ta kraj, na odraščanje, na tu doživeto ali preživeto, da ne bo vse zatonilo v pozabo. Prav tako ponovno velja prošnja, da pobrsKate po podstrešjih ali med starimi dokumenti, da bi našli stare razglednice tega kraja ali kak drug pomemben starejši dokument iz časa in prostora. Želim, da bi z dobrimi nameni vsi člani, vsi Motničani in vsa društva medsebojno lepo sodelovali ter ohranjali stara izročila in navade, ki so jih naši predniki znali dobro živeti. Bodimo prijazni in veseli, ohranjajmo dobre medčloveške odnose in poskrbimo za to, da bo življenje na vasi pristnejše. Hvala vsem članom in izvršnemu odboru za dosedanje dobro delo v društvu s priporočilom, da tako ostane in da vsi po svojih možnostih prispevamo k društveni aktivnosti.

Marina Drolc

**SREČNO,
ZDRAVO IN
USPEŠNO V
2018!**

Osmi občni zbor Podeželskega društva - Utrip pod lipo domačo, Motnik – 21. 1. 2017

To soboto smo se ob 14.00 uri zbrali člani društva Utrip pri Flegarju na letnem občnem zboru. Po otvoritvenem pozdravu predsednice Ančke Podbevšek je bil za vodenje zbora izvoljeni gospod Valentin Zabavnik, potrjena sta bila tudi dva overovatelja zapisnika. Sprejet je bil dnevni red, sledila so poročila predsednice, tajnika, blagajnika, nadzornega odbora in disciplinske komisije. Po razpravi o poročilih in glasovanju so bila vsa poročila sprejeta. Nato je predsednica društva predstavila program za leto 2017, nekaj predlogov so podali tudi nekateri prisotni člani. Ob razpravi o organiziranih društvenih dogodkih, je bilo poudarjeno, kako važno se je udeleževati vseh napovedanih in organiziranih dogodkov, saj smo v preteklem letu videli prelepe stvari, kraje in doživeli veliko zanimivega. Vabljeni zato ponovno vsi člani in vsi ljudje dobre volje, da se nam pridružite. Pod točko razno se je razprava še bolj razvnela, po zaključku pa je za pogostitev poskrbela gospa Betka Piskar in trije prijatelji iz Tunjic, gospodje Tine, Janez in Tone, ki so po vrnitvi z obiska pri sv. Ani v Slovenskih goricah prispevali dobrote k obloženi mizi. V veseli družbi smo se dobro nasmejali in tudi lepo zapeli.

Tekst in slike: Marina Drolc.

Maškare in pustni torek – 28. 2. 2017

Na pustni torek je že običajno, da društvo Utrip organizira maškarado in ob tem zbere vse mlade po duši, posebej še najmlajše, da se kot maškare zberejo in poveselejo. Vesela družba se je podala skozi trg Motnik in se več časa zadržala pred motniškim gasilskim domom, kjer so vsi veselo zaplesali v novo pomlad. Za veselo vzdušje je poskrbel mladi Toni Zore, ki je pel in igral na harmoniki. Vesele princeske, miške, živalski in pravljичni svet je bil željan zabave. Tudi za lačne in žejne trebuščke je bilo poskrbljeno. Maškare so opravile dobro delo, odgnale so mrzlo zimo in si zaželele nasvidenje ob pustu prihodnje leto.

Tekst: Ančka Podbevšek, Marina Drolc, slika: Milan Brišnik.

Izdelovanje rožic iz papirja pri gospe Martini Felicijan na Vranskem – 3. 4. 2017

Članice društva Utrip smo se ta ponedeljek udeležile prikaza izdelovanja rožic iz krep papirja pri mojstrici tega ročnega dela Martini. Gospa Felicijan nas je prijazno sprejela v domači hiši, nam dala na razpolago ves material in nas učila izdelati kar več vrst rožic. Naučile smo se novih tehnik za izdelovanje rožic, vse udeleženske pa smo to delo spremljale z velikim zanimanjem. Nekaj rožic smo izdelale tudi same in jih z veseljem vzele s seboj, da nas bodo spominjale na to učenje in lepo ročno delo. Občudovali smo tudi Martinin dom, ki je poln prelepih šopkov takega cvetja, si z veseljem nekaj tega prelepega cvetja nabavile in cvetje odnesle v svoje domove. Čas je

bil za izdelovanje rožic primeren, saj je bilo treba v prihajajočem tednu pripraviti tudi vse za izdelovanje cvetnonedeljskih butaric.

Gospo Martini Felicijan se v imenu vseh udeleženk tega tečaja iz srca zahvaljujem.

Tekst: M. Drolc in A. Podbevšek, slike: Marina Drolc.

Izdelava butaric na Vranskem – 4. 4. 2017

Za torek, 4. aprila 2017, je društvo Utrip prejelo vabilo za izdelovanje butaric v prostorih Karitas-a, Vranksko. V dependansi »Našega doma« - Zavod sv. Rafaela na Vranskem je potekalo izdelovanje tradicionalnih vranskih butar. Vsako leto izdelajo pridne in spretno roke prostovoljk več tisoč cvetov, s katerimi okrasijo zelenje, spleteno v butare, ki se blagoslovijo za cvetno nedeljo. Ta torek se je prostovoljkam in vsem zbranim pri tem delu pridružila tudi predsednica našega društva Utrip Ančka Podbevšek in za to preskrbela veliko iskanega zelenja, posebej pušpana, ki je zadnje čase zelo iskan. Vsa spretna dekleta skupaj so izdelala prek 300 butaric

za dobrodelni namen. Žegen zelenja na cvetno nedeljo je star običaj, ki ga ne smemo pozabiti in ga je potrebno ohranjati. Smisel in pomen ohranjanja takih običajev pa se tako izkaže tudi v prijetnem druženju in veselju vseh zbranih ob takem delu.

Tekst: A. Podbevšek, fotografije: internet – Karitas, butarice Vransko.

»Hiša čez cesto«, Milje pri Šenčurju – 7. 4. 2017

Na povabilo Dragice Markun sva se ta petek ob 19.30 uri z Ančko Podbevšek udeležili srečanja in prepevanja ljudskih pesmi v »Hiši čez cesto«, v kraju Milje pri Šenčurju. Tokrat se je družba zbrala v kmečki hiši z zakurjeno kmečko pečjo, ker je bilo zunaj pod kozolcem še

prehladno. Ob najinem prihodu v Šenčur so bile na ogledu razstave v hiši že ljudske pevke in folkloristke iz Šempetra v Savinjski dolini. Tudi te dobre pevke so ostale na pevskih vajah in se družile z vsemi zbranimi pevci pozno v večer. Druženje ob prvih petkih v mesecu, ki ga organizira »Hiša čez cesto« je neverjetno prijetno in zabavno, ob lepih glasovih in lepih pesmih pa užitek toliko večji. S predsednico društva Utrip sva ob tej priložnosti nabavili tudi prejšnjo in zadnjo izdajo pesmarice, ki jo je uredila gospa Markun in iz katere vesela družba ob prvih petkih prepeva slovenske ljudske pesmi.

Tekst in slike: Marina Drolc.

Pozeba v Motniku – 20. 4. 2017

Tudi letošnji april je pokazal svoj pravi obraz, deževje in mraz sta bila pravo nasprotje meseca marca pred njim. V noči na dvajseti april je temperatura padla v Motniku kar na minus šest stopinj, kar pomeni, da je po snegolomu konec lanskega aprila tudi letos pozeba vzela večino sadnega pridelka. Pred tem datumom je lepo cvetelo celotno koščičevje, tako ringloji, češnje, breskve, marelice, pa tudi zgodnje sorte hrušk in jablan, odgnale so tudi že trte. Po tako mrzli noči pa je cvetje na jablanah in češnjah porjavelo, že izdelane zasnove ringlojev, marelic in breskvic pa so postale črne in odpadle že v naslednjem dnevu. Skratka, ponovno velika škoda zaradi pozebe po celotni Sloveniji.

Že zacvetela plezalka glicinija, vijolični cvetovi so se posušili (levo), pozebla češnja (desno).

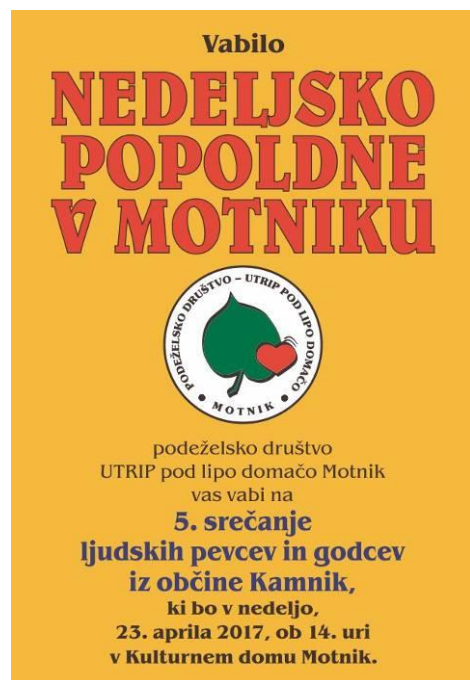

Posnetka pozeble cvetoče zgodnje grozdne sorte Venus in »New york«. Tekst in slike: Marina Drolc.

Peti koncert ljudskih pevcev in godcev – 23. 4. 2017

Peti koncert je ob nastopu petih pevskih skupin ponovno minil v veselem razpoloženju. Prve so ponovno nastopile kamniške Predice, ki so za prizadevno in odmevno 15-letno dejavnost

poustvarjanja, ohranjanja in posredovanja kamniške ljudske glasbene dediščine konec letošnjega marca v Kamniku prejele **Maroltovo priznanje**.

Podžupan Igor Žavbi je ob okroglem jubileju kamniškimi pevkom ljudskih viž v imenu Občine Kamnik čestital z zahvalo in z mislijo, da naj sledijo tistemu, kar imajo rade, to je pravo ljudsko pesem. Tisto pesem, ki nas razveseljuje, navdušuje in seže do srca.

Angelca Jagodic prevzema priznanje, Kamnik info.

Ljudske pevke KD Lipa Šmartno ob Dreti so nastopile v Motniku prvič, s svojim delovanjem so začele v mesecu oktobru 2007. V skupino se je združilo 10 krajanek Šmartnega, ki jih družijo veselje do petja ljudskih pesmi. Prvič so nas obiskali in zapeli tudi pevci iz Hiše čez cesto iz Šenčurja, nato pa so nastopili še naši stari znanci Fantje treh vasi in Pevci Tuhinjske doline. Prireditev je povezoval Tone Ftičar.

Domači motniški pevci so v rednem programu »Nedeljskega popoldneva v Motniku« tokrat nastopili prvič. V predstavitvi skupine so zapisali:

»Iz izročila naših staršev in starih staršev izhaja, da se je v Motniku že od nekdanjega velikega prepevala. Pri vsaki hiši v Motniku je bilo rojenih veliko otrok, veliko je bilo lepih glasov, v tridesetih letih prejšnjega stoletja pa vse do let po drugi vojni je Motnik premogel največji in najštevilčnejši

cerkveni, pa tudi posvetni mešani in moški pevski zbor. Tudi naša, še živeča generacija je sledila staršem in prednikom, od katerih smo podedovali posluh, peli z njimi ter se tudi sami v času odraščanja veliko družili ob večerih in na motniških klopcah redno prepevali slovenske narodne pesmi.

Program povezuje: g. Tone Ftičar (levo), pevska skupina »Hiša čez cesto«, Milje pri Šenčurju (desno).

Pevska skupina Lipa, Šmartno ob Paki (levo, v sredini), Fantje treh vasi (desno).

V letu 2014 smo se po dolgih letih srečali z Jelko Lečnik, Motničanko po rodu, ki je otroška leta in vse počitnice preživljala pri teti v Motniku in nas s svojo harmoniko neverjetno razveseljevala. Veliko smo se mladi družili z njo, veliko smo prepevali, bilo je nepozabno. Podrobneje smo Jelko predstavili že ob njenem lanskem nastopu na tem koncertu. Postala je tudi članica našega društva in se z nami veseli vsakega lepega motniškega dogodka. Ob srečanju z njo je nastala ideja, da bi oživili druženje in petje »Pod lipo domačo«, na kar nas lepo spominja tudi naziv društva Utrip, da bi se ponovno zbrala »štiriperesna deteljica« iz časov po drugi vojni in bi tako v domačem okolju in pod motniškimi lipami spet lepo zapeli. Glede na to, da ta štiriperesna deteljica, ki se je dobro spominja tudi Jelka, ni več kompleta in nekaterih ni več med nami, smo se tokrat

Pevci Tuhinjske doline (zgoraj levo), Domači motniški pevci (spodaj levo in desno).

zbrali še tisti, ki smo to doživeli, v našo družbo pa smo povabili tudi mlade in mlajše, da smo dobili vse potrebne glasove in da tako sledimo tudi medgeneracijskemu druženju. Vsi smo ljudski in neprofesionalni pevci, ko se zberemo, radi zapojemo in ohranjamo besedila, kakršna smo peli v Motniku nekoč in kakršna so nas naučile naše mame in očetje.

Na koncertu in na harmoniki nas je spremljala Jelka Lečnik.

Zapeli smo: PRAV LEPA JE MOTNIŠKA FARA, OBLAČEK MILI MOJ in PLENIČKE JE PRALA«

Skupni nastop vseh pevcev in nastopajočih skupin, zapeli smo ljudsko pesem »Pozimi pa rožice ne cveto« (levo).

Tekst in slike: Marina Drolc.

Pevska doživetje v Motniku

Nedeljsko jutro letošnjega 23. aprila je bilo sivo, deževno. Ta dan je bil god Sv. Jurija, zavetnika motniške fare, še mnogih mest in velemest po svetu, tudi prestolnic. Podeželsko društvo - Utrip pod lipo domačo, Motnik je vabilo na 5. srečanje ljudskih pevcev in godcev kamniške občine. Vsakoletna prireditev se je dobro utrdila in poslušalcem vedno ponudi kaj novega, tudi kakšno novo skupino, lahko tudi izven naše občine. Tudi letos je bilo tako.

Kmalu po dvanajsti uri sem krenil na 30 kilometrov dolgo pot do kraja koncerta. Premišljeval sem o skupinah, ki bodo nastopile v Motniku, o njihovi skrbi za ohranitev ljudskega petja, o številnih vajah, ki jih imajo in o nastopih skozi vse leto. Pa seveda o stroških, ki so povezani z vsem tem. Vožnja po Tuhinjski dolini je bila monotona, prometa skoraj ni bilo, tudi dežne kaplje so bile vse bolj redke. Prelaz Kozjak mi je ponudil drugačen pogled na dolino pred seboj. Sonce je obsijalo strme bregove ob cesti in na njih prve ovce na paši. V Motniku pa tudi krave, kar je ponudilo še posebno praznično vzdušje, saj je znan pregovor, da gre ta dan živina prvič na pašo. Trg v Motniku je bil še prazen, zaspan, tudi zavese na oknih so mirovale. Sonce je kar naenkrat dobilo polno moč, osvetlilo je vso dolino kot bi hotelo povedati ljudem: Pridite, pridite na plan, pridite na koncert! Takrat pa zaslišim petje! Do koncerta je še cela ura. Vaja? Da, vaja domačih pevcev v dvorani. Obstal sem, da se je pesem izpela. Kakšen občutek! Dočakali bomo premierni nastop domačih pevcev treh generacij. Zamislim se, kako težko se vračajo pevske navade, ki so bile včasih samoumevne. Ljudsko petje, ki je v Motniku skoraj povsem zamrlo, se vrača na domači oder. Nehote sem primerjal ta dogodek s človekovim zdravjem, ki se tudi vrača po kapljicah, če ga enkrat izgubiš. Pevske skupine so se pričele zbirati. Poleg skupin iz naše občine, tudi skupina iz Šenčurja in Šmartnega ob Dreti, pa seveda naša Jelka iz Koroške. Polna dvorana nastopajočih in poslušalcev je ob programu, ki ga je iskrivo kulturno povezoval Tone Ftičar, doživela prijetno popoldne. Na obrazih vseh v dvorani je bilo videti ponosno veselje ob še eni uspešni prireditvi. Do kam je seglo ljudsko petje iz motniške dvorane bomo videli v prihodnjih letih, upati je, da čim dlje, tudi med mlade. Do takrat pa vsaj upajmo, da ne bo zamrlo ali celo utihnilo!

Valentin Zabavnik

Predtekmovalni koncert pevskega zbora WOX ANNAE iz Tunjic – 27. 5. 2017

To soboto zvečer je v Kulturnem domu Motnik nastopil komorni zbor VOX ANNAE, zbor trinajstih odličnih pevk iz Tunjic, ki so nas svojimi lepimi glasovi resnično očarale. Nastop tako odličnega zbora v Motniku bi si zaslužil resnično večjega obiska v dvorani kulturnega doma, a tisti, ki smo bili tam, smo bili takega dogodka veseli in nad njim navdušeni. Organizatorju dogodka gre za povabilo takega petja v Motnik zares vsa pohvala in upam, da bo takih dogodkov še več.

Tekst in slike: Marina Drolc.

Križnikov festival – 9. - 10. 6. 2017

Gašper Križnik: doprnski kip v parku pod lipami.

V poznem petkovem popoldnevu je bil odprt 6. Križnikov pravljčni festivala Jenkret je biv ..., katerega častna pokroviteljica je bila letošnje leto etnologinja in slovenistka, raziskovalka na Glasbeno narodopisnem inštitutu ZRC SAZU v Ljubljani dr. Marjanca Klobčar. Otvoritvi, ki se je odvijala v Kulturnem domu Motnik, so prisostvovali tudi častni gostje: Z uvodnim nagovorom direktorica Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik mag. Breda Podbrežnik Vukmir, župan Marjan Šarec, župan Občine Vrankso Franc Sušnik, Irena Cerar, Ivanka Učakar in drugi sodelujoči na tem festivalu. Z željo, da bi Križnikov festival živel še dolgo časa, da bi se razvijal

in privabljal vse generacije pripovedovalskega večera je ob otvoritvi dejal kamniški župan: **»Lepo pozdravljeni na tem edinstvenem festivalu, ko se pripovedujejo pravljice, danes pravljice za odrasle. Križnikov pravljčni festival je postal zelo cenjen in poznan širom Slovenije in je Motniku prinesel določeno prepoznavnost. Veseli me, da so danes tukaj sorodniki Gašperja Križnika. Tistega, ki je zapustil dediščino, ki nam je lahko resnično v ponos, dediščino, o kateri bomo še dolgo časa govorili in dediščino, ki jo bomo še dolgo raziskovali ter se o njej pogovarjali. Njegove zgodbe so poučne in nas lahko pripeljejo v druge časa. Želim si in verjamem, da bo prijeten večer, saj so se organizatorji, tako kot vsako leto, resnično potrudili in prav lepo je videti njihov zanos in veselje nad festivalom, ki v Motnik vedno privabi številne obiskovalce.«**

Breda Podbrežnik Vukmir (levo), župan Marjan Šarec (desno).

Letošnja častna pokroviteljica, etnologinja in slovenistka dr. Marjanca Klobčar je Festivalu, ob pripovedovanju Križnikove pravljice, med drugim namenila naslednje misli: *»Pravljice se v Motniku niso naselile po naključju: ko je skozi ta trg tekla pomembna prometna pot med Primorjem in Podonavjem in so v motniških gostilnah prenočevali popotniki in prevozniki, so predstavniki svet domačinov bogatile številne zgodbe iz daljnega sveta in iz bližnje okolice. Nekateri so se pomudili v Motniku le kratek čas, druge so se udomačile. V njih so se pripovedi iz resničnega življenja prepletale z zgodbami, ki so presegale svet izkustvene resničnosti in so odpirale vrata pravljčnim junakom.«*

V soboto so se nadaljevale prireditve v okviru festivala za otroke in tudi za odrasle, pod lipami pa so se popoldne predstavila vsa motniška društva: Lovsko društvo, Društvo upokojencev, Turistično, Kulturno, Športno in Podeželsko društvo – Utrip pod lipo domačo. Vsako društvo se je na svoji stojnici predstavilo z aktivnostmi, s katerimi se ukvarja. Društvo Utrip je predstavilo izdelovanje rožic iz papirja, gorenjsko narodno nošo, ki jo šiva za odrasle in otroke članica društva, na stojnici pa smo predstavili tudi društveni časopis NAŠ UTRIP, Motniški občasnik, od števil 1 do 6.

Dekoracija odra v Kulturnem domu (levo), dr. Marjanca Klopčar (desno).

Stojnica društva Utrip in člani, slika spodaj desno: stojnice vseh šestih motniških društev.
Tekst in slike: Marina Drolc, del teksta povzet po Kamnik.si.

Lepa misel:
Kakor dolgo bomo imeli spomine na včeraj, tako dolgo bomo imeli upanje v pričakovanje jutrišnjega dne.

Sladoled, izobraževanje v Naklem – 8. 6. 2017

Biotehniški center Naklo je društvu Utrip poslal vabilo, navajam del vsebine.« Na tečaju boste izdelovali **sladoled modernih sestavin in okusov** (sivka, figa z grškim jogurtom, limona z ingverjem, malina z balzamičnim kisom in baziliko, sladoled creme brulee s tonka oreškom ...) to je le nekaj okusov, ki bodo razvajali vaše brbončice.

Članice društva Utrip so tokrat izkoristile še neizčrpan del izobraževanja v Naklem. Članica Olga Grabnar je o udeležbi na tem tečaju prijazno zapisala: »V Biotehniškem centru NAKLO smo bile dne 8. 6. 2017 na tečaju z naslovom DOMAČ SLADOLED S PRIDIHOM MODERNEGA članice društva: Olga, Majda, Malči in Kristina. Tečaj je vodil Zmago Rovšnik, priznani slaščičar iz Celja. Povedal je, da je to sladica vseh sladice in čarobna umetnija z visoko hranilno vrednostjo. Sledilo je predavanje, kako narediti domač sladoled. Pripravili smo sladoled z okusom piškota, sladoled iz jagodičevja, vanilin sladoled, čokoladni sladoled s cimetom in čilijem, sladoled iz breskev, marelic in manga, bezgov sladoledni suffle s češnjami, malinov sorbet in kavno granito. Tečaj je trajal do 20,30 ure, bile smo zelo zadovoljne.

Tekst: Marina Drolc, Olga Grabnar, slike so simbolične z interneta.

Strokovna ekskurzija na Gorenjsko, Šenčur, Garden willage, Šmarjetna gora, Brdo – 25. 6. 2017

Člani sadjarsko vrtnarskega društva Tunjice in Podeželskega društva – Utrip pod lipo domačo, Motnik smo se to nedeljo podali na izlet proti Gorenjski. Po programu smo se namenili pogledati Hišo čez cesto v Šenčurju, vrtnarijo in kompleks Garden Willage na Bledu, na Šmarjetni gori smo si ogledali hotelski kompleks Bellevue, cerkvico sv. Marjete in imeli kosilo. Izlet smo zaključili z ogledom gradu in protokolarnega objekta Brdo pri Kranju.

Hiša čez cesto, Milje pri Šenčurju: Notranjost hiše in del zbirke igrač je kratko predstavljena že v številki 6 Našega utripa in tudi na strani 6 in 7 te številke, zato zdaj nekaj več o tem muzeju, tekst je povzet po vsebini objave o muzeju na internetu.

Upokojena vzgojiteljica Dragica Markun živi svoje sanje. Dolgo si je prizadevala, da bi v starejši hiši razstavila svojo zbirko punčk in oživila kulturno življenje v Šenčurju pri Kranju. Potem se je z Naurnovo Jerico dogovorila za najem 175 let stare opuščene hiše v Šenčurju in jo skupaj z možem obnovila. Z zbirko predmetov in tudi s prireditvami obiskovalce vrača v preteklost, mlajše pa spodbuja k pozabljenim igram. Muzeju Hiša čez cesto je dal ime njen štiriletni vnuk Vid. V hiši se je mogoče seznaniti s kmečkimi gospodinjskimi predmeti in orodji – od greble za pepel, loparja za vsajanje kruha v peč, omela iz sirka ali koruzne slame, več kot 120 let starih skled za potice, testomata oziroma napravice za izdelovanje piškotov do glinene steklenice za gretje nog. Zbirateljska žilica se je v Dragici prebudila ob njeni 50-letnici. Takrat si je zaželela punčko, kakršno je imela v otroštvu. Te punčke so bile v tako imenovanih Unrra paketih pomoči za revne, ki so jih po 2. svetovni vojni pošiljali iz ZDA. Punčka, ki ji je nadvse skrbno šivala oblekice, ji izdelala posteljico iz kartonske škatle in jo prevažala na njivo, niti ni imela imena. Zdaj je v Dragičini zbirki 150 punčk, med njimi je več takšnih, s katerimi se otroci niso

smeli igrati, saj so bile zgolj dekoracija na prešitih odejah na zakonskih posteljah. Skupaj s pralnim praškom Dash se jih je veliko lahko kupilo tudi v Italiji. Večina od njih nima več svoje originalne obleke, ampak so odete v nove kvačkane, spletene in sešite »kreacije«. Eno takšnih punčk je Dragici podarila teta, šivilja, ki je tudi sicer poskrbela, da je bilo doma vse zašito. Prve punčke so bile iz lesa, žal takšne nima nobene, ima pa punčke iz papirmašeja, ki so bile precej trpežne, zato so še dobro ohranjene.

Hiša čez cesto, Senčur (levo in desno).

Nato so punčke nastajale iz celuloida, ki je bil zelo krhek, pozneje pa iz gume, še pozneje iz plastike. Veliko Dragičinih punčk je starejših od nje, stare so od 70 do 80 let. Posebna pa je več kot 50 let stara punčka, predhodnica barbike, ki jo je kupila v starinarnici na Bledu. Ta punčka je nekoč na imenitnih čajankah oddajala pomirjujočo glasbo in se vrtela, imeli so jih v bolj bogatih družinah. So pa še punčke iz porcelana, te so kupovali za spomin (obdarovanja), ko so bili na dopustu. Tudi Dragici zdaj prinašajo takšne punčke prijatelji – dobila jih je iz Španije, Avstrije, Švice, Francije in Anglije.

Pevci iz Hiše čez cesto in izletniki pod kozolcem s kmečkimi orodji ob čaju in prigrizku.

Pevci iz Hiše čez cesto so letos aprila sodelovali tudi na koncertu ljudskih pevcev in godcev društva Utrip v Motniku.

Garden Village Bled: Zelena vas na mestu nekdanje vrtnarije. Še preden so slovesno odprli vrata kompleksa, jim je javna agencija SPIRIT Slovenija že podelila priznanje snovalec za najobetavnejšo idejo s področja turizma.

Na 8.000 kvadratnih metrih opuščene blejske vrtnarije, 300 metrov od Blejskega jezera, sta dva Boruta, podjetnik Borut Kelih in oblikovalec Borut Kokelj v pičem letu dni postavila inovativen ekološko-turistični kompleks iz do narave prijaznih materialov, organsko umeščen med drevesa, ribnik, zelenico in potok. Šest je lesenih hišk na drevesih, med njimi tudi hiška za mladoporočence, skozi katero raste osem dreves in ima lastne dvizne stopnice, ki v že tako romantičnemu okolju še dodajo občutek elitnosti in odrezanosti od sveta. Ob vstopu v vsako izmed teh hišk gosta pričaka personaliziran napis dobrodošlice v njegovem maternem jeziku. Prav po tej nastanitvi je povpraševanja največ, čeprav številne mine navdušenje, ko izvedo za ceno. Zlasti Slovence, 280 evrov na noč stane namreč hiška, pri čemer sta minimum dve oz. tri prenočitve. Prav toliko stane tudi šest velikih t. i. *glamping* šotorov za štiri osebe z lastno ogrevano leseno kadjo (na drva) in pomolom, na katerega vam lahko prinesejo romantično večerjo ob svečah, in dva luksuzna apartmaja z džakuzijem. Najcenejša je deveterica šotorov na pomolih nad žuborečim potokom za dve osebi - 150 evrov na noč vas bodo stali, bonus pa je, da lahko kar iz šotorja pomolite ribiško palico v potok in čakate, da prime postrv.

Bazen, ki se zliva z ribnikom: Leseni podesti povezujejo hiške s šotori, s teraso z masažno mizo in s savno v obliki ptičjega gnezda. Kompleks ima tudi skupni prostor za druženje, samoočiščevalni ribnik, ki se preliva v bazen, in naravne Kneippove kopeli za refleksno masažo na Rikljev način. V njih je voda iz njihovega lastnega izvira, ki ima 15 °C, in kamenje različnih granulacij, ki je namenjeno refleksni masaži stopal. Ker gre za *ekoresort*, imajo tudi lasten vir elektrike iz fotocelic, toplotno črpalko in polnilnico za električne avtomobile, lasten parkirni prostor. Nekateri zatrjujejo, da česa takega, kot je Garden Village, ni nikjer drugje na svetu. Navdušeni so predvsem tuji, češ: Romantično, avanturistično in ekskluzivno! Spanje v hiški na drevesu vam izpolni otroške sanje, vašim otrokom pa zagotovi nepozabno dogodivščino. Jutranja kava med krošnjami dreves in romantično večerno vzdušje vam zagotavlja čarobno doživetje in sprostitvev. Domačnost slovenskega lesa in tradicionalna gradnja vas ponovno poveže z naravo, notranjost pa vam nudi toplino in udobje.

Slike in tekst za Garden Village (delno z interneta): Marina Drolc.

Renesančni dvorec Brdo stoji zahodno od vasi Predoslje na Gorenjskem. Na začetku 16. stoletja (1510) ga je dal postaviti goriški deželni glavar in kranjski vicedom Jurij Egkh. Pozneje so nadstropni dvorec s štirimi izstopajočimi vogalnimi stolpi in vmesnimi trakti večkrat

prezidavali in je pogosto menjal lastnike. Sredi 18. stoletja je prešel v last baronov Zoisov, od leta 1935 je bil last kraljevega namestnika, kneza Pavla Karađorđevića.

Šmarjetna gora: Hotel Bellevue, cerkva sv. Marjete in notranjost cerkve. Slike: Marina Drolc.

Po drugi svetovni vojni je grad postal slovenska rezidenca Josipa Broza Tita. Bil je tudi Titova zadnja rezidenca, saj so ga od tu spomladi leta 1980 odpeljali v Ljubljanski Klinični Center, kjer je kasneje umrl. Po osamosvojitvi Slovenije grad služi protokolarnim potrebam Vlade Republike Slovenije. Dvorec je opremljen s stilnim pohištvom, preprogami, knjigami, slikami in kipi. Kakovostna je zbirka kipov in slik. Leta 2001 je protokolarni objekt gostil vrhunsko srečanje med ameriškim predsednikom Georgeom W. Bushem in ruskim predsednikom Vladimirjem Putinom. Ob koncu leta 2007 je bila na lokaciji nekdanjih kasarn dograjena nova palača

kongresnega centra. Izjemno transparentna arhitektura je zleknjena med Zoisovo pristavo, obronke gozda in v bližini spodnjega ribnika. Špartanska oprema dvoran spominja na oblikovanje baltskih dežel. Dvorcu Brdo pripada 496 ha zelenih površin, ki so urejene v park in namenjene kmetijski dejavnosti, predvsem pa gozdarstvu, gojitvi divjadi, in ribogojništvu. Na hipodromu je vzrejno središče za ameriške kasače. Gojeni gozdovi, ribniki in odprte površine imajo izjemno biotsko raznolikost.

Tekst in slike (tudi iz interneta): Marina Drolc.

Gasilska parada s prevzemom novega avtomobila – 15. 7. 2017

V letošnjem letu se je PGD Motnik odločilo za nakup novega gasilskega vozila za prevoz moštva (GVM), saj je starejše terensko vozilo, s katerim društvo še razpolaga, t.i. »tamček«, star že več kot petindvajset let. Junija letos se je PGD Motnik tako obrnilo na Motničane s prošnjo za prispevke in donacije, da bi vozni park posodobili in s tem omogočali hiter prevoz gasilcev in

dela opreme ob najrazličnejših intervencijah. Teren, ki ga društvo pokriva je razgiban, hribovit in včasih težko dostopen, sodobnejše vozilo pa bi zagotavljalo tudi varnejši prevoz najmlajših članov na razna gasilska in gasilsko-športna tekmovanja. Velike proslave in parade so se ob prevzemu novega gasilskega vozila v Motniku udeležili številni gasilci iz večine sosednjih društev. Povorka se je odvila z vzhodne strani Motnika do Kulturnega doma, pred katerim se je začel uradni del s prevzemom avtomobila. Podeljena so bila tudi priznanja gasilcem in zahvale vsem, ki so k nakupu vozila prispevali. V zanimivi povorki so tudi tokrat sodelovali člani društva Utrip v narodnih nošah ter tako popestrili lep sobotni dogodek.

Lepa misel:

Dokler gojimo prijateljstvo, noben dan ni izgubljen.

Tekst in slike: Marina Drolc

Koncert ob občinskem prazniku pri sv. Ani – 19. 7. 2017

Nekaj članov sadjarsko vrtnarskega društva iz Tunjic in društva Utrip, Motnik se je to sredo ponovno udeležilo praznovanja ob občinskem prazniku, ki traja pri sv. Ani z različnimi dogodki kar teden dni. Sreda je namenjena petju, predvsem mladih in vseh, ki v tem kraju tako lepo sodelujejo pri vseh turističnih in občinskih dogodkih, mnogi pojejo in tudi igrajo na razne instrumente. Vse pevske zборе vodi profesorica glasbe ga. Šijanec, več instrumentov igra in poje tudi njen mož, pa seveda pojejo in igrajo tudi vsi njihovi otroci.

Deset let je minilo, odkar so organizatorji občinskega praznovanja prvič povabili v svojo sredo predstavnike Tunjic (tam je tudi cerkev sv. Ane), zato je Tine Zabavnik ob tej priložnosti čestital profesorici glasbe in vodji pevskega zbora ge. Nataliji Šijanec za njeno neumorno delo na tem področju. S šopkom rož ji je izkazal pozornost za lepo sodelovanje na glasbenem področju, še posebej za navduševanje vseh generacij za igranje instrumentov in ubrano petje. Profesorici Nataliji čestitamo tudi člani Podeželskega društva – Utrip pod lipo domačo, Motnik.

Tekst in slike: Marina Drolc.

Trgatev na kmetiji Marof, Bistrica ob Sotli – 9. 9. 2017

V meglenem sobotnem jutru smo se štirje člani društva Utrip podali proti Bistrici ob Sotli. Vreme v zahodni in osrednji Sloveniji je bilo napovedano slabo, nam pa se je že pred Podčetrtkom odprl prelep sončen dan, prava vročina nas je spremljala tudi ob trganju grozdja vse do večera. Obirali smo belo grozdje, skupaj z domačimi, z njihovimi prijatelji in znanci pa nas je bilo kar čez trideset. Zanimivo doživetje, a garaško delo predvsem za domače, ki se jim z obranim grozdem še bolj trdo delo šele začne, preden zlata rumena ali rdeča tekočina v obliki vina priteče izpod preš in kasneje dozori v sodih.

Prijaznost domačih se je izkazovala na vsakem koraku. Skrbeli so za vse obiralce, nas stregli z jedačo in pijačo tudi med obiranjem, saj je bilo res zelo vroče. Vsem članom družine na kmetiji

Marof se vsi sodelujoči lepo zahvaljujemo za lep in doživet dan med njihovimi trtami in še posebej za darilo v obliki grozdja, ki smo si ga nabrali za domov.

Tekst in sliki: Marina Drolc.

Predstavitev druge zgoščenke Jelke Lečnik "Beli lokvanji cvetijo" – 15. 10. 2017

V kulturnem centru Ravne na Koroškem je to nedeljo Jelka Lečnik, naša članica in Motničanka po rodu, organizirala odlično prireditev in predstavila svojo drugo zgoščenko z naslovom »Beli lokvanji cvetijo«. Na povabilo smo se odzvali tudi člani društva Utrip in tam doživeli zares čudovito popoldne. Na zgoščenki se je Jelka predstavila kot avtorica skladb, vse melodije so njeno avtorsko delo, aranžmaje je napisal g. Igor Podpečan. Pisci besedil so: Vera Šolinc, Mitja Šipek, Jože Prednik, Slavko Marš in avtorica zgoščenke Jelka Lečnik. Izvajalci na predstavitvi so bili njeni prijatelji. Tudi dne 12. novembra 2017 je Jelka opravila z novinarjem Radia Maribor čudovit pogovor o svojem delu, o življenju in tudi tam predstavila to drugo zgoščenko. Vse Jelkine melodije so starejšega datuma, še posebej melodija za naslovom »Motnik je najlepši kraj«, ki jo je napisala že leta 1962, potem, ko je končala nižjo glasbeno šolo in ko se je veliko družila s svojimi vrstniki v Motniku.

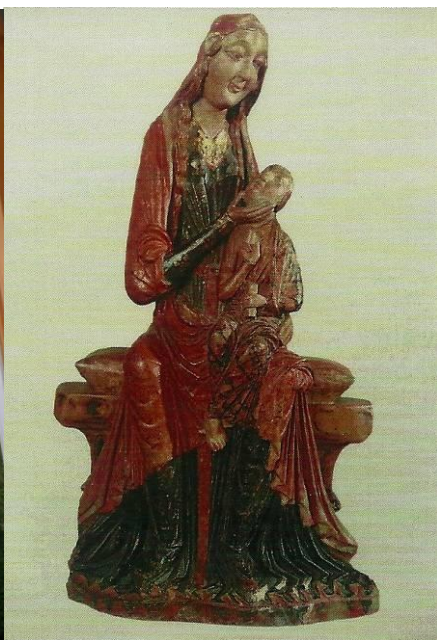
Naslovnici obeh zgoščenk Jelke Lečnik, scan: Marina. Drolc, internet.

Čestitke Jelki, njenim prijateljem in Igorju Podpečanu ob predstavitvi CD-ja, slike: internet.

Leta 2012 je Jelka izdala svojo prvo zgoščenko z naslovom »Hvala večnemu bogu«, producent tudi g. Igor Podpečan, v njej so prvič s harmoniko predstavljene same cerkvene pesmi. Sliki »Vančev ribnik« na naslovnica je narisala - posnela Jelka Lečnik. Vsi člani društva Utrip se Jelki lepo zahvaljujemo za povabilo na predstavitev in ji še enkrat iz srca čestitamo.
 Tekst: Marina Drolc.

Izlet članov društva Utrip na Solčavsko – 30. 09. 2017

Solčavska Marija, že 750 let se v naši cerkvi
 Oziramo polni zaupanja v tvoje sveto obličje.
 Lepota in blagost tvoje podobe,
 Čeprav izdelana z borno človeško roko,
 A v globokem zaupanju v tvojo priprošnjo,
 Vabi, da prihajamo v tebi posvečeno svetišče
 S skrbmi in težavami, saj nas v njih izročlaš
 Kristusu, svojemu sinu in našemu Odrešeniku.
 Angeli na oltarju in mi z njimi te v naši cerkvi,
 Marija, častimo in se ti polni zaupanja priporočamo.
 A ne kot rešenici, pač pa Bogorodici –
 Tisti, ki nam iz svojega naročja podarja Odrešenika
 In Učitelja življenja, ki je Bog z nami,
 Božjega sina in v Njem mir, tolažbo, moč in oporo.
 O ti, ki si nam bila pod križem podarjena za mater
 Življenja tolažeča priprošnjica, obvaruj nas stisk.
 Jezusova in naša mati, varuj naše družine.
 Angelska tolažba, prosí za nas, svoje otroke.

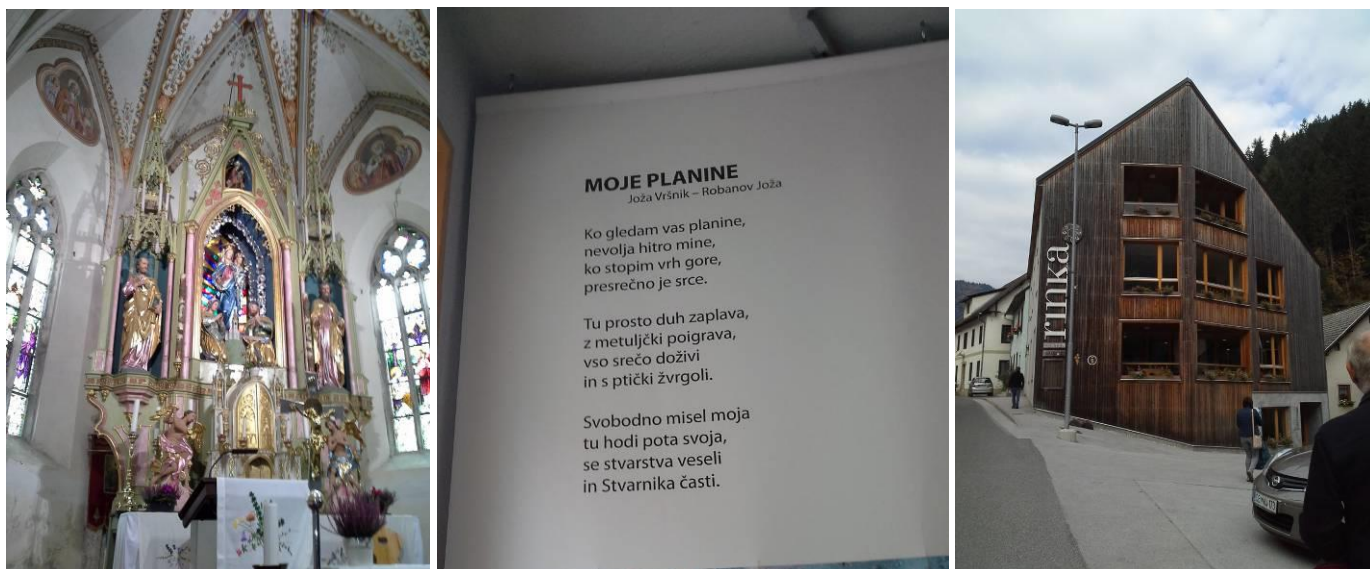
Gotska cerkev v Solčavi, na podobici: kip Matere božje in pesem z akrostihom na hrbtni strani, Foto in scan: Marina Drolc.

Solčavski Farovski vrt in iznaka za Fidov gaj in muzej, Foto: Marina Drolc.

Slabo vreme, pomanjkanje časa in obveznosti članov društva Utrip so časovno odmikale letošnji planirani izlet proti Potočki zijalki. Želeli smo ga izvesti že v avgustu, a je vedno prišlo nekaj vmes. Lepi dnevi koncem septembra pa so dali možnost, da smo se na hitro odpravili proti

Logarski dolini in se najprej ustavili v Solčavi. V muzeju »Rinka« nam je prijazna vodička razložila zanimivosti te doline, v cerkvi Solčavske Matere Božje pa nas je sprejel pater Karel Gržan. Prijazni pater Gržan je znan po odkriti besedi, je izdajatelj vsaj štiridesetih knjig, zadnja znana je »95 tez«. Ogedali smo si tudi njegov vrt in občudovali okolico lepo obnovljene stare gotške cerkvice.

Notranjost prelepe gotške cerkvice in stavba muzeja Rinka v Solčavi, Foto: Marina Drolc.

Pot smo nadaljevali skozi Luče proti muzeju najdenih ostankov v Potočki zijalki, kjer smo si v gostišču Firšt (Gostišče in muzej) ogledali vitrine razstavljenih najdb in izkopanin, prijazni lastnik gostišča pa nam je zavrtil video projekcijo zgodovine in odkrivanja najdb v Potočki zijalki od leta 1926 naprej. V muzeju je razstavljen tudi slikovni material o delih akademika prof. dr. Srečka Brodarja in popis zgodovine jamskega arheološkega najdišča, kraške jame pod Olševo, Potočke Zijalke. Ime je dobila po nekdanjem lastniku Potočniku in leži na nadmorski višini 1675 metrov. Izpred Potočke zijalke je lep razgled na Kamniško-Savinjske Alpe in na Logarsko dolino. Pred 35.000 leti so jama kratek čas (cca 10-100 let) obiskovali ledenodobni lovci. Ti so v brlogu jamskega medveda izvajali obrede plodnosti, kadar v njem ni bilo nevarne zveri. Vse kaže, da so jamskega medveda častili kot svojo totemsko žival (žival moči, živalski varuh).

Notranjost muzeja v gostišču Firšt in pogled proti Potočki zijalki, vse slike in tekst: Marina Drolc.

Miklavž v Motniku – 3. 12. 2017

Spet smo dočakali Miklavža v Motniku. V polni dvorani Kulturnega doma se je zbrala velika množica staršev, otrok in vseh, ki so se ponovno želeli srečati z dobrim možem. Miklavž je spet letos potoval po Tuhinjski dolini in se v Motniku napovedal po tretji uri popoldne. Točno ob treh je deset šolarjev iz Motnika in enajst iz Špitaliča prišlo na oder, vse zbrane so razveselili z lepim nastopom. Recitirali so, prepevali in plesali. Po zaključku lepega nastopa so priklicali Miklavža, ki je ravno takrat prišel po stopnicah in v košu ter v košari prinesel veliko daril za pridne otroke, saj so vsi trdili, da so bili čez leto pridni. Tudi parkelj je prišel, a ga je dobri mož dobro miril. Vseh obdarjenih otrok je bilo sedeminpetdeset, na koncu pa je Miklavž z dna koša raztrosil nekaj dobrih sladkorčkov še po dvorani. Vsi zbrani in obdarjeni otroci so se pred zaključkom sprejema zbrali še na odru za skupinsko sliko, Miklavž pa je obljubil, da jih bo prihodnje leto spet obiskal in se ustavil v Motniku.

Tekst in slike: Marina Drolc.

IZBRSKANO IZ SPOMINA

TONE in MILKA KROPIVŠEK (Anžetovčeva)

Intervju 20. maja 2017, odgovarjala sta oba, zato sem ob posameznem vprašanju ali odgovoru ime podčrtala. Spraševala sem: Marina Drolc.

Tone, kdaj si se rodil in zakaj se pri hiši reče pri Anžetovcu?

Rojen sem 29. januarja 1932. Bilo nas je štirinajst otrok, z očetom in mamo nas je bilo šestnajst. Prvi gospodar v tej hiši je bil Anže, poudarek je na A, to je štiri rodove nazaj. Vseskozi se je reklo pri Anžetovcu in vseskozi so se pisali Kropivšek. Moj oče je bil Franc, mama je bila Katra, priženila se je tam s Strmice. Bili so Strmškovi in so se pisali Strmšek.

Imena vseh otrok, mojih bratov in sester so: Jože, rojen 1912, Micka 1914, Francka 1915, Franc 1920, Ančka 1922, Janez 1924, Jožefa 1926, Pavla 1928, Julka 1929, Stanko 1930, jaz 1932, Jure 1934, Rozka 1935, Rezka 1936, ta je leta 1943 leta umrla zaradi angine. Vsi smo bili rojeni doma, hiša je bila takšna kot je zdaj. Spali smo v dveh posteljah po štirje, nekaj jih je spalo v hiši s kmečko pečjo, ata na klopi ali na peči, nekateri večji pa na vrhu, zgoraj sta bila dva prostora, tam so spali tisti, ki so malo odrasli.

Kako so starši preživeli 14 otrok in kako je bilo, ko ste odraščali? Kako je bilo s šolo, kdo te je učil?

Šlo je za pridelavo žita, krompirja, koruze, za poljedelstvo, imeli smo živino, največ 7, 8 glav, vse je bilo preorano, zato ni bilo travnikov. Življenje je bilo težko, pač preživeli smo, vsi zelo delovni, a zdravi. V šolo smo hodili v Motnik po štirje ali po pet naenkrat. Jaz sem začel hoditi v šolo leta 1939. Na začetku vojne ni bilo šole, od leta 1942 so začeli učiti v nemščini. Hodil sem že v novo šolsko stavbo, učili sta me dve nemški učiteljici, kasneje Pavla Grutschreiber.

Ste otroci hodili v šolo vse leto? Ste vsi naredili motniške štiri razrede?

Stalno pouka ni bilo, pouk je bil od osmih do enih, kolikor je bil. Verouka v novi stavbi ni bilo, bil pa je v stari šoli. Vsi smo naredili motniške štiri razrede, na Vrasko je bilo daleč, bila je revščina in ni bilo denarja. Zato smo ostali vsi doma in delali. Otroci so začeli odhajati od doma leta 1947, na Rove - Kotredež je šla Ančka, Joža je bil po dninah in se ukvarjal z živino, bil je nemiren duh, kasneje je kupil hišo na Vraskem. Noben ni študiral, vsi smo se poročili.

Kako, da si ti ostal doma?

Franc je padel leta 1944 na v Slivni, sredina Slovenije, bil je predviden doma za gospodarja. Takrat so bili partizani na Vačah, v Litijo pa je prišlo veliko belogardistov. Bilo je veliko snega, ven iz Slivne niso mogli, na Štefanov dan 1944 je komandir dajal navodila in vsi so ga poslušali. Bela garda pa je takrat prišla do Slivne pri Vačah, jih obkolila, dobili so vse žive in vse postrelili pri današnjem spomeniku pri Geosu. Takrat je padel tudi Drago Cukjati, bil je v skupini, njega so kasneje prepeljali v Šentgotard, vsi ostali so bili v skupnem grobu. Ženska iz Spodnje Slivne je hodila k Cukjatiju v trgovino, Cukjatija je poznala, mrtvega je pokopala k neki hruški, tam so ga domači potem lahko odkopali. Pri Cukjatiju je povedala tudi za našega Franca. Na ta način smo doma izvedeli, šli gledat tisti grob ter ga potem pokopali v Šentgotardu. Svojci umrlih so dolgo iskali dovoljenja, da so lahko odprli skupni grob, poiskali vsak svojega in pobite spravili domov. Zaradi komplikacij z dovoljenji so takrat našega pokopali kar tam. Mama so jokali, ata pa kleli. Ata ga je imel rad, ker je bil zelo delaven, z Jožetom se pa nista preveč razumela. Ata so pač bili taki, da so videli samo delo, pa kaj bi še naredili, da bi se več obdelalo in pridelalo.

Jožeta delo ni posebno zanimalo, zato je nastal problem, ko je tako zelo priden Franc padel. Fantov je bilo šest, punc osem in tudi pridne, a so potem mene potrdili za gospodarja, ker sem se zanimal za kmetijo. Tako življenje je bilo tudi za starše grozno, pa toliko otrok, ki so se rojevali na dve leti. Ni bilo nobenih oblek, trgovine niso imele zalog, denarja ni bilo, obleke smo nosili eden za drugim, imeli smo ovce in tako smo nekako vse reševali z volno in štrikarijo. Micka se je učila šivanja v Topolšici, potem je šla v Ljubljano in tam ostala. Najboljša je bila Francka, bila je toliko starejša, da je šivala in pomagala. Ampak veliko otrok, kar naprej krsti, obhajila, šola, birme, doklad ni bilo. Imeli smo to, kar smo pridelali doma, pa ata so kako žival prodali, da je bilo malo podpore. Les je imel slabo ceno, ni bilo lesnih industrij, v glavnem so ga prodajali v rudnik, v rudnikih so še vse opirali z lesom, še ni bilo železnih opor.

Kako je bilo z vodo, kako ste mleli žito, ste imeli kaj prašičev?

Imeli smo veliko žita, v mlin smo vozili ali nosili v Motnik, k domačiji Zepi, k Jasnarju ali k Močniku v Merinco, tja vse na rami. Prašiče smo zaklali po tri, bilo jih je tudi po šest, sedem, kakega smo prodali, recimo »Špenglarju«. Pri Špenglarju se je reklo pri hiši, ki je danes Piskarjeva hiša v Motniku. Ta krojač nam je potem kaj zašil. Franc, ki je padel v partizanih, je prej mamu nagovarjal, da bi rad imel novo obleko, pa so 100 kilogramskega prašiča dali Špenglarju. Naredil je res obleko zanj, ki je za padlim Francem ostala doma in jo je potem za veliko noč nosil Jože. Vodo smo nosili iz grabna tu spodaj, na strani hiše je bil nekaj časa majhen studenec, a je potem usahnil. Prat so hodili tudi tja dol, tam smo se umivali, tam je bilo korito tudi za napajanje živine. Hodili smo tja dol po sadnem vrtu, prav tako Sedmaki in Andrejčki. Voda je bila pitna, bil je močan in dober studenec, dobro zajetje.

Kako je z vodo zdaj, kje je zajetje?

Sedanji skupni zbiralnik je bil zgrajen kasneje, leta 1966, za vse tri kmetije na Vrheh. Voda izvira pod Srobotniško planino, osnovni rezervoar je nad Srobotnikom, vodo uporabljajo zdaj tudi Bevcani za živino, prej tudi Kokleti. Podbregar je imel svoje zajetje, nižje dol pod Kokletovim cimprovjem. Za naš zbiralnik smo kopali kasneje vse na roke, je sto metrov nad našo garažo, ni velik, voda se do nas počasi nateka po ceveh iz prvega rezervoarja. Za nas tri kmetije je vode približno dovolj, ker nas ni veliko, se pa vsak dan ne bi mogli vsi tuširati, z vodo je treba zelo varčevati.

Koliko je vašega sveta, posestva?

Sveta je cca 32 ha skupaj z gozdom, 24 ha je gozda, okoli 6 ha je obdelovalna zemlja, danes večinoma košenina, nekaj zemlje se je v letih tudi zaraslo. Je pa nekaj razlike po zdajšnjih podatkih, ko gledajo iz zraka, s starimi podatki.

Kdaj so umrli tvoji starši, kako in kdaj si se prvič poročil?

Ata je umrl leta 1961, mama 1976. Prvo ženo sem spoznal pri Čibru, na Potoku, tam smo plesali. Poročil sem se leta 1965, pri najslabši številki, to je pri triintridesetih. Ženo je leta 1977 povozil avto v Kapli, huda zgodba, dve smrti ena za drugo, najprej mama in nato žena.

Ko je prva žena umrla, si ostal vdovec, kako si stvari peljal naprej?

Prišla je gor iz Motnika sestra Francka, je veliko pomagala, pet let sva bila sama.

Kako sta se spoznala z Milko? Menda tam v Šentgotardu? Ona pravi, da te je dolgo čakala.

Veliko sem hodil okrog, plesal, igral, pa tako je bilo, tudi bandali smo. Enkrat smo igrali v Šentgotardu, tele »ššoure« so pa poleti tam kelnarile. Z Ivanom Drolcem sva veliko hodila okrog, tudi k Tončki v Šentgotardu, tudi Milka je hodila tja kelnarit in je tam slišala, da hodijo v gostilno Motničani. **Milka:** Tončka je vedela, da je Tone vdovec in Motničane, ki so se tam veliko zadrževali, je vedno spraševala, kak je ta človek. Za vse se je zanimala in tako je izvedela, da je Anžetovc v redu, vsi Motničani so ga pohvalili. Tončka je vedno rekla: »Hočem vedeti kam boš Milka šla, samo tisti Motničan Ivan ga pa ne sme več sem pripeljati«.

Zame je nepozabno, Florjanova nedelja v Šentgotardu, se spomnim gostilničarke Tončke. Motniški cerkveni pevci in z njimi otroci smo hodili čez Ševark peš vedno v Šentgotard na božjo pot. Po maši se je šlo obvezno k Tončki. Joj, kako se je tam prepevalo, to ne bom nikoli pozabila. In kako je imela ta ženska poribana tla, stranišče, res nepozabno iz mojih otroških let. Ta ženska je bila res prijetna, imam jo v zelo lepem spominu.

Milka: Tudi jaz sem večkrat šla tja poribat tista tla, ob ponedeljkih je moralo biti vse poribano. Tončka je vedno rekla, da se čez teden ne naredi grdo, konec tedna pa je več ljudi in se umaže, zato je treba imeti ob ponedeljkih spet vse lepo.

No, tako sta se spoznala, ti si jo zaprosil, da pride na Vrhe in je res prišla, ali kako? Milka je bila že malo starejša?

Tone: Ja, je komaj čakala! **Milka smeje:** Ha ha, malo za šalo malo zares. Kako je bilo? Ja, pri nas je bilo tudi tako, pet punc in brat, ta je bil mlajši in namenjen za doma. Starejše punce so že šle od doma, jaz in še ena sestra smo bile še doma in oče ni pustil, da bi se kakšna njiva opustila. Vse je bilo treba obdelat, posejati, tudi pšenico, ni bilo govora, da bi kaj ostalo neobdelano. Veliko smo sejali, imeli smo veliko prašičev, tudi majhne prasce spomladi in jeseni. Bila sem vseskozi doma, brat se je vrnil od vojakov in šel delat v Litostroj. Kasneje je sicer prišel nazaj domov, a odšla je v službo tudi sestra in zato so se tako bali, da bi odšla še jaz. In ko sem odšla, so mama tako zelo jokali. Nisem pa bila čisto brez denarja. Če so ata prodali kak les ali živino, so mi tudi kaj dali, pa sestra je zaslužila in pomagala. Dokler sem bila doma, sem veliko pekla kruh. Imeli smo veliko posejanega žita, saj je bilo tudi tam veliko posestvo, ki je bolj na ravnem kot tu na Vrheh. Eno leto smo recimo posadili 85 gajb krompirja in ga toliko pridelali, da so ga ata vozili vsak drugi dan v Trbovlje, tam so bile stalne stranke. Takrat je bilo res veliko pridelka in tako smo lahko stvari nakupili za preživetje. Ko pa so začeli pridelovati krompir na Dolenjskem in ga voziti tu gor s tovornjaki, potem se je tu končalo. Brat se sicer ni poročil, a ko sem odšla, je moral pustiti službo in nadaljevati doma skupaj z očetom in mamo.

Milka, ali ste imeli toliko sveta, kje domačija sploh je, se nikjer ne vidi? Kako ste se prej pisali, kdaj ste rojeni?

Milka: Pisala sem se Hrastovec, doma sem s Prosivnika, rojena sem 5. novembra 1940. Ja, veliko je doma sveta, posestvo leži bolj na samem, levo od Šentgotarda, vsak dan od tu vidim domov. Iz Šentgotarda se gre proti Čemšeniku, tam so Limovce, Spodnje in Zgornje, mi pa na hribu, čisto na samem. Prej sta bili dve hiši, dve domačiji in leta 1944, dva dni pred Božičem, je bilo požgano pri sosedu. Takrat je bila najmlajša sestra stara štirinajst dni, ta je zdaj v Šentgotardu. Ata je bil v partizanih, ga ni bilo doma, bila je še stara mama, mama in mi otroci, najstarejši je bilo petnajst let. Takrat je bila z nami še ena mamina nečakinja, da je malo pomagala, ker je bila mama po porodu. Sosedova hiša je bila prazna, njihov gospodar je šel za zaslužkom v Francijo, v hiši pa so imeli najemnike. Tisto noč tudi teh ni bilo, najemnika sta šla v Braslovče po opravkih. Proti večeru so prišli k nam partizani, osem jih je bilo in so prosili, če bi lahko tam gor prespali. Mama so rekli, čez noč lahko, dolgo pa ne. Tista hiša je bila pol lesena, pol zidana, nanесли so v hišo seno in res prespali. Zjutraj ob osmih so z druge strani prišli Nemci, dva partizana so zajeli in ju na čemšeniškem ustrelili, ostali pa so se nekako rešili. Hišo so požgali, prišli so tudi k nam, razmetali vse cunje, če bi našli skrite partizane in držali namerjeno puško na mamo in staro mamo. Ker niso ničesar našli, so odšli. Nato je najstarejša sestra odhitela dol na Limovce po pomoč in so vsi vaščani prišli pomagat gasit. Ker je bilo leta 1944 veliko snega in nič vetra, tudi pri nas ni nič zagorelo. Tako je ostalo samo pogorišče in tako smo prišli ob sosedu.

Kako je bilo pa na Vrheh med vojno, so prihajali eni in drugi, so vam kaj pobrali?

Tone: Hodili so veliko eni in drugi, da bi se srečali in udarili skupaj, pa ni bilo nikoli. Partizanska brigada je bila včasih tu kar po tri dni. Nekaj časa je bila Šlandrova, ko so ti odšli, so prišli Tomšiči, za njimi Gubčeva brigada. Seveda so vzeli, govedo iz hleva, ga zaklali, da so imeli meso za kosilo ali večerjo. Včasih, če se jim je mudilo, so tudi odnesli s seboj. Odhajali so proti Menini, če so dobili pošto prek obveščevalcev, ti so bili iz Motnika in Vranskega, potem so

takoj odšli. Nekaj je tu okoli tudi bilo izdajalcev, za Nemce so delali. Tako so partizani marca 1944 likvidirali Tomaževca. Bil je Matija, šuštar, star 48 let, pa jih je par prišlo do njega, so malo poizvedovali, ga spraševali, če bi za partizane kakšne čevlje naredil ali popravljaj. To je žena Ana sama pravila, kako je Matija odgovoril: »Za takšnele gozdne postopače jaz ne bom nič popravljaj«. Ko so to javili na štab, ki je bil v glavnem na Slopeh, so eno noč prišli ponj. Pa se je oglasila žena Ana, češ Matija, ali boš Miciko kar pustil, njuna hči Micika je bila stara dva meseca. Martin, ki je bil bolj vihrave sorte, se je pa začel s temi partizani pretepat, enega je tiščal na štedilnik, da se je opekel, medtem ga je pa drugi ustrelil. Bil je partizan doma iz Šentjošta nad Vranskim. Žena Ana je z dojenčkom in eno starejšo hčerko nekaj časa potem stanovala v Soverkovi hiši v Motniku, ni več upala živeti na Tomaževini na Vrheh, saj se je bala, da bodo likvidirali tudi njo. Matijo so pokopali na motniškem pokopališču.

Kako je bilo potem z Martinovo ženo Ano?

Končalo se je slabo. Ko je Ana živela z otrokoma v Motniku, pa ni mogla držati jezika in če je bila prilika, je prijavila partizane. Tudi starejša hči se je večkrat hvalila, da so naš ata partizane kar krepko namahali. Lovnarček je imel konja in je vozil pošto proti Kamniku, saj za pošto ni bilo druge možnosti. Nekega dne se je Ana peljala z njim, nazaj grede pa so jo na vrhu Kozjaka partizani počakali, jo sneli z voza, jo odvlekli na pot proti Črnemu vrhu in jo tam ustrelili. Med partizani je bil tudi Tone, po rodu s Srobotnega, ki je to videl, ta je potem skopal jamo, jo tam pokopal in kasneje to zgodbo domačim povedal. Ana je imela na Taboru pri Vranskem poročeno sestro, ta je potem vzela oba otroka. Ali je Anin grob še vedno na vrhu Kozjaka, se ne ve.

Ali se kaj spomniš, kako je bilo pri Pernatovih, to je bila sosednja hiša Tomaževih in rojstna hiša mojega starega očeta Franca Drolca? Se še koga od tam kaj spomniš?

To pa ne bi vedel, vedel sem samo za Pernatovo Francko, potem je bila na zagorskem in je imela moža iz okolice Kotredeža. Mislim, da je bil tam zadnji gospodar Pernatov Janez, ki je imel Andrejčkovo Marico, ta je kasneje hudo zbolela in umrla. Spomnim se, da sta enkrat kasneje k našemu atu prišla dva, ki naj bi bila tam rojena, eden je bil na policiji v Mariboru, drugi pa iz Domžal. Želela sta, da jima grem pokazat, kje je bilo posestvo, ki je bojda obsegalo 12 ha zemlje.

Kdaj sta se poročila vidva z Milko?

Poročila sva se 21. novembra 1989, Milka je prišla živet sem. Imela sva kar po 12 glav živine, tudi prašiče po dva tri, vse smo sejali in sadili, peljala sva kmetijo naprej.

Ali so tvoji bratje ali sestre še živi?

Trenutno smo še trije: Stanko, Jure, in jaz, sestra Jožefa je umrla pred kratkim, imela je 92 let. Kar je Anžetovčeve rodovine je bila najstarejša. Sicer smo bili kar zdravi, kljub temu, da nismo živeli v izobilju.

Kaj bi rekel o tvojem igranju na motniškem odru in kakšni so tvoji spomini na mojega očeta Franca Drolca? Si rad igral?

Igral sem rad, v Miklovi Zali, pa v igri Matajev Matija in še nekaterih, se ne spomnim več naslovov. V eni igri sem bil Fonze Jokl, Lanišarjev Tone pa Lojze Cmok. Bilo je veliko heca. Sem imel kar korajžo, ker nas je bilo veliko takih, da smo se »pr'smodval«. Enkrat smo imeli vajo, bili smo jaz, Lanišarjev Tone, Grabnarjev Tone, pa tudi najbrž Slavc, pa nas je tvoj oče nagnal dol z odra, naj gremo h Kaduncu v gostilno na dva deci, potem pa naj pridemo nazaj. Menda smo imeli malo preveč treme. Ko smo prišli nazaj, nas je pa oče pohvalil, češ, da smo veliko boljši, kot smo bili prej, očitno je malo alkohola pregnalo tremo. Hodili smo tudi igrat izven Motnika: v Šentgotard, v Prekopo, v Zg. Savinjsko v Šmartno, na Izlake, tja nas je enkrat z gasilskim avtom peljal Debelak. Na poti nazaj smo obstali na Ločici, ker smo nalili v avto vodo namesto bencina. V avtu sta bili dve kanti, ena z vodo za hlajenje, druga z bencinom, tako je nepravda vsebina prišla v rezervoar. Bile so z nami tudi Sedmakove Ana in Mara, bile so še doma, mi pa potem morali peš od Ločice proti domu. Ko pridemo na Vrhe, je Sedmakova mama stala tam pri svinjakih in se glasno kregala: »Presnete šaure, ali ne znate priti domov dovolj zgodaj?« Igrala je tudi Udamčeva Pepca, v eni igri je bila Miss Agata, ki je prišla iz Amerike. Jaz sem takrat prišel

na oder z neko marelo, moral sem jo pozdraviti »Dobrodošla miss Agata«. Se pa spomnim, da sem pri tej igri šel v Šentgotardu ven pri napačnih vratih, tvoj oče pa hud. Pri teh igrah je bilo presneto lušno, pa veliko nas je bilo in ni bilo problema izbrati igralce za vloge.

Prosim še nekaj malega povej o zgodbi s traktorjem leta 2006, o padcu in o kravah ob tebi?

Traktor se je prevrnil in jaz z njim, oba sva se prevračala po bregu navzdol. Šel sem proti njivi po krompir, tam obračal in zapeljal preveč na rob meje, tam je bilo nekaj gnoja in spolzko, potem se je vse zapeljalo v dolino. Jaz sem po dveh prevratih skočil iz traktorja na stran, sicer bi me pokopal pod seboj, traktor pa se je valil še naprej v dolino. Sreča je bila, da sem odskočil, tam sem obležal, nič me ni bolelo, nič ni bilo zlomljenega, edino podrsal sem po tleh z obrazom in bil zelo krvav. Živina, ki se je pasla na travniku, je začela mukati in leteti proti meni, vse krave so bile naenkrat ob meni, me vleklo za obleko, vpile, nastala je silna galama. Tudi ko je prišel rešilec, so vse krave prav težko odgnali stran. Odpeljali so me v Ljubljano, po poti me je zdravnica ves čas spraševala, če vem, kje smo. Jaz sem vse videl in vedel, da se peljemo čez Strmico in skozi tunele. V bolnici so me spraševali, zakaj sem tako popraskan po obrazu in ko sem odgovoril, da sem padel iz aviona, je bilo heca nič koliko. Traktor ni bil hudo poškodovan, ustavil se je med dvema drevesoma. Ja, neumen človek ima srečo.

In naslednjč si bil v bolnici zaradi anevrizme, tudi to si preživel, rešili so te z operacijo?

Milka: Začelo se je tako, bil je zaprt, ni hotel povedati, da ne more na blato. Prišla je zdravnica, odredila čiščenje, po dveh dneh je bilo spet enako. Potem sem ga odpeljala v Kamnik, naredili so ultrazvok in treba je bilo takoj naprej, žila aorta v trebuhu je bila tik pred tem, da počī. Po pregledih na urgenci so ga zadržali in naslednje jutro je bi operiran. Jaz sem imela avto v Kamniku, zato sem prosila, da so me prišli iskat sorodniki iz Šentgotarda. Dodaja ***Tone:*** Zdravnik je govoril z mano in me pomiril, povedal je, da je operiral že veliko tudi starejših na ta način in povsod se je dobro izteklo. Tudi dve zdravnici sta bili tam, privezali so me na posteljo. Zjutraj sem se zbudil, še vedno privezan, nisem nič mogel in se začel »dušat«, preklinjat, sestre okrog mene pa smejat. Ko so videle, da sem buden, živ in da znam dobro preklinjat, so me odvezale. Vsi pregledi in izvidi od takrat naprej so normalni in dobri, tudi počutim se dobro, le hodim zdaj že malo težje.

Tone, ko gledaš svoje življenje za nazaj, kako si ga preživel, kaj si še želiš na tem svetu? Bi vse preživel tako kot si?

Tone: Kaj bi rekel, najprej to, da bi rad bil še enkrat mlad, a vse to vedel, kar vem zdaj. Tudi lahko bi tako preživel svoje življenje, le glavo ne bi smel imeti tako mlado in neumno. Želim si to, da bi ostal še toliko zdrav, kot sem bil celo življenje, nikoli se nisem udaril, nikoli nisem imel kakšne nesreče, tudi v gozdu ne, samo ta padec s traktorjem. Želim si, da bi živel še toliko časa, da bi videl, kako se bo ta svet razvijal, kako bo naprej, za nazaj vem, kako je bilo.

In vsi mi ti želimo, da bi še ostal zdrav, da bi lahko vsemu sledil in spremljal dogodke tega sveta, da ne bi prišla demenca in da bi ob svoji Milki živel še kolikor dolgo bi se dalo.

Milka: Tudi jaz si želim, da bi bila še toliko zdrava, da bi mu lahko pomagala, saj zdaj pomagava eden drugemu. Za naprej si želiva oba, da bi imela ob sebi res take ljudi, ki bi skrbeli za naju, da bi prevzeli kmetijo pametni in pošteni ljudje, ki imajo občutek za zemljo in kmetijstvo, kar pa je danes zelo težko in je težko vedeti, kako se bo kdo obnesel.

Milka, pa reciva še nekaj besed o tej vaši boreliji. Kako je bilo s klopi, kako ste začutila nemoč?

Nič nisem vedela za klopa ali klope, nikoli ga nisem našla. Seveda sem bila stalno tu na travniku ali v gozdu. Neko jesen pa sem začutila, kako zelo sem utrujena, kako nimam moči in ne morem delati. Bilo je leta 1993, stara sem bila 53 let. Začela sem hoditi k zdravniku, pregledovali so me, jemali kri, tudi na krvi niso najprej nič našli, vse smeri so šle v težave z leti. Hodila sem mesec in pol na preglede, za klopa pa niso opravili testa, nihče ni pomislil. Sčasoma

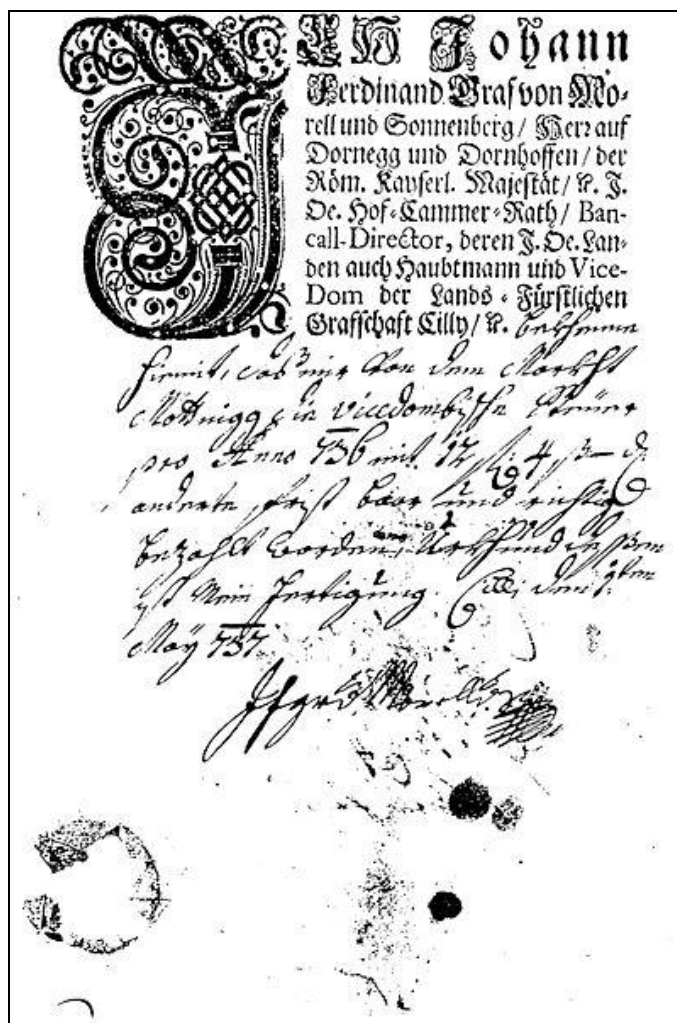
se mi je povetil obraz, kot bi postajala hroma, nisem spala, mišice so bolele, hoteli so me poslati na terapijo za hrbtenico. Ko je zdravnica videla moj obraz, me je vendarle poslala še na infekcijsko kliniko, tam sem ostala. Zjutraj so mi vzeli kri, punktirali in dobili izvid za borelijo. Takoj sem dobila zdravila in ostala tam tri tedne. Stanje je bilo nekaj boljše, doma se je počasi spet slabšalo in čez tri mesece sem šla spet nazaj za tri tedne in potem še enkrat za 14 dni. Od takrat je šlo na bolje, le delala in obremenjevala nisem več toliko. Čez 12 let sem spet začela voziti avto in danes je v primerjavi z začetnim stanjem bolje. Bilo pa je hudo, tudi verjeli mi dolgo niso, da sem brez moči in da ne zmorem nobenega napora. V kolikor se ne bi končno odkrilo zakaj gre, bi jaz ostala hroma.

Draga Milka in Tone, želim vama, da bi ostala zdrava še naprej vsaj toliko, da bosta tu na domu še kaj nujnega postorila in da ne bo prišla vmes še kakšna nesreča.
Hvala obema za pogovor, vse dobro za naprej in lep pozdrav obema,

Marina Drolc

ODSTRTE PODOBE NEKEGA ČASA

Vsebino pripravila: Marina Drolc

Vicedomski davčni spis - trg Motnik 1737, Arhiv RS, signatura SI AS 1, trg Motnik, vir: internet, (levo), Motnik med leti 1928 in 1945, vir: Razstava v Matični knjižnici Kamnik, marec 2014 (desno).

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ

Motnik med leti 1928 in 1945, vir: Razstava v Matični knjižnici Kamnik, marec 2014.

Lepa misel:
Ljudje, ki smo jim v oporo, nam dajejo v življenju trdnost.

MOTNIK:

Prvo sveto obhajilo, 21. maj 2017:	<i>Pristopilo je 9 prvoobhajancev</i>
Sveta Birma, 3. junij 2017:	<i>Pristopilo je 11 birmancev</i>
 Rojeni:	2016: 4 dečki, 1 deklica, 2017: 2 dečka
 Odšli so:	2016: Pavla Novak, Pepca Piskar, Anton Uran, Štefka Ropas, Marija Goričan, Marija Urh, Olga Gnidica 2017: Verica Kuzel, Ana Keršič, Albin Novak

Glasilo Podeželskega društva - Utrip pod lipo domačo, Motnik, predsednica: Ančka Podbevšek.
Uredniški odbor: Ančka Podbevšek, Petra Slapnik, Marina Drolc.
Glasilo NAŠ UTRIP, OBČASNIK iz MOTNIKA si boste lahko ogledali tudi na portalu kamnik info.
Občasnik je sestavila in oblikovala Marina Drolc.
Sestava in oblikovanje časopisa ter vsi prispevki se objavljajo brez honorarjev.
Slika na naslovnici posnela v aprilu 2017: Marina Drolc.
Tisk: Studio Dataprint, Kamnik.